

«AKADEMIALYQ ADALDYQ LIGASY» JOGARY OQY ORYNDARYNYNŃ QAÝYMDASTYǴY QAZAQSTAN RESPÝBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AÝDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

«Бағалау критерийлері» бейне дәрістің мәтіні

Сәлеметсіздер ме әріптестер! Біздің дәріс тақырыбы "Бағалау критерийлері". Критериалды бағалау Қазақстанның білім беру жүйесінде шешуші рөл атқарады және оның өзектілігін бағаламауға болмайды. Бүгінгі дәрісте біз төмендегі сұрақтарды қарастырамыз. Олар: критериальды бағалаудың принциптері мен функциялары, бағалау сасаты мен бағалаудағы ашықтық, оқыту мақсаттары мен бағалау саясаттарының байланысы. Осы Кездесу шеңбері сондай тамаша мүмкіндік беріп отыр, сол сәтті пайдалана отырып мен сіздермен оқытушылық тәжірибеммен бөлісуге мүмкіндік берілгендігін айтқым келеді. Атап айтқанда, құрметті әріптестер, студенттердің оқу нәтижелерін критериалды бағалауды тікелей сабақ барысында енгізудің "тарихын" айтып, оны онлайн форматта айтып беру. Бұл дәріс сізге осы тақырыпты жақсы түсінуге және алған біліміңізді оқытушылық тәжірибеңізге қолдануға көмектеседі деп үміттенемін.

Мен болашақ мұғалімдерді оқытамын және студенттерді Федор Решетниковтың - ның "тағы да екілік" картинасымен таныстыруды оқу процесіне қосу маңызды деп санаймын.

Бұл сурет сізге қандай эмоциялар мен ойларды тудырады?-деген сұраққа менің студенттерім жауап бере отырып, балаға деген аяушылық сезімін және оның қиын жағдайын түсінуді, сондай-ақ анасына деген жанашырлықты білдірді. Олар сезінген суреттің жалпы әсері қайғы мен өкініш болды. Студенттер картинадағы отбасының ахуалын, баланың жағдайын толық сезініп, сипаттай алды.

Суреттен туындаған сезімдерді талқылағаннан кейін Мен кеңес ғалымдарының психологиялық-педагогикалық жұмыстарын терең талдау негізінде Татьяна Кучер құрастырған оқушылардың оқу нәтижелерін бағалау функциясының кестесін қарастыруды және осы бағалау функцияларының қайсысы осы "тағы да екілік" сурет арқылы көрсетілетінін анықтауды ұсынамын?

Студенттер, Ең алдымен, бағалау процесінде ынталандыру және мәжбүрлеу функциясына назар аударады. Кейбір авторлар, өздеріңіз білетіндей, бұл функция қатаң түрде – жазалау-ынталандыру ретінде тұжырымдалады. Бұл бағалау функциясынан басқа, студенттер сурет идеясына сәйкес келетін басқа функцияларды да ажыратты. Атап айтқанда, бұл тәрбие және эмоционалды қолдау функциялары. "Тағы да екілік" картинасын талдаудың

«АКАДЕМИАЛЫҚ АДАЛДЫҚ
LIGASY» JOĖARY OQY
ORYNDARYNYŇ QAÝYMDASTYĖY
QAZAQSTAN RESPÝBLIKASY,
010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL
AÝDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8,
614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА
АКАДЕМИЧЕСКОЙ
ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА
КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-
СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ,
ПРОСЕЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614
КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTIONS
«ACADEMIC INTEGRITY
LEAGUE» THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN, 010000, NUR-
SULTAN CITY, ESIL DISTRICT,
KORGALZHYN AVENUE, 8, 614
ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

логикалық қорытындысы еркін пікірталас болды. Талқылау барысында студенттер суретте бейнеленген жағдайды университеттегі оқу шынайылығымен байланыстырды. Олар қазіргі уақытта отбасында, университет студентінде нашар бағаларға байланысты осындай жағдайдың пайда болуы мүмкін бе, жоқ па, соны талқылады. Студенттер сонымен қатар, университеттің суретте көрсетілген бағалау функцияларының өзектілігіне назар аударып тоқталды. Оларда университетте ынталандыру және мәжбүрлеу функциясы жұмыс істейді ме және жоғары білім беру жүйесінде бағалау арқылы білім беру функциясының қажеттілігі бар ма деген сұрақтарға тоқталды. Содан кейін студенттер Т.Кучердің "оқушылардың оқу нәтижелерін бағалау функциялары" кестесін талдауға қайта оралды және бағалаудың қандай функциялары тұлғаға бағытталған білім беру парадигмасына сәйкес келетінін және кредиттік оқыту технологиясын пайдалана отырып, заманауи оқу процесінде сұранысқа ие екенін дәлелді түрде негіздеді.

Талқылау барысында студенттердің тұжырымдары Мен ойлағандай әр түрлі болды. Студенттер критериалды бағалау тұжырымдамасын енді ғана зерттей бастады, бірақ осы пікірталастың арқасында олар Татьяна Кучердің кестесінде жүйеленген, кеңес дәуірінің ғалымдары тұжырымдаған бағалау функцияларын талдап, игерді. Талқылау болашақ мұғалімдерді бағалау функциялары мен бағалауға қатысты мәселелерді одан әрі зерттеуге ынталандырды. Енді, осы кездесу аясында Мен сіздерге, Құрметті әріптестер, бағалаудың оқу, дамыту функцияларын ғана талқылауға назар аударуды ұсынамын. Бұл бағалау функциялары заманауи білім беру парадигмасында маңызды рөл атқарады, студенттердің өзін-өзі бағалауын, өзін-өзі оқытуын, өзін-өзі дамытуын және өзін-өзі жүзеге асыруын дамытады.

Академиялық адалдық лигасының жұмыс тобы "Академиялық адалдық лигасының жалпы принциптері негізінде кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыруды бағалау критерийлері" деп аталатын құжатта оқу процесін ұйымдастырудың тиімділігінің бірінші критерийі студенттік орталықтандырылған оқыту болып табылады деп атап көрсеткен. Бұл студенттің сабақтың әр кезеңінде оқу процесіне үздіксіз қатысуын білдіреді. Мен бұл критерийдің оқу кезеңдеріндегі маңыздылығын атап өткім келеді және ол Біздің "студенттермен бағалау нәтижелері мен оларды шығару критерийлерін талқылау" тақырыбына тікелей байланысты. Алайда, мұндай талқылаулар белгілі бір құзыреттер болған жағдайда ғана мүмкін болатындығын атап өткеніміз жөн, соның ішінде "студенттердің

«AKADEMIALYQ ADALDYQ LIGASY» JOGARY OQY ORYNDARYNYN QAUYMDASTYGY QAZAQSTAN RESPUBLIKASY, 010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL AYDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8, 614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ, ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614 КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS «ACADEMIC INTEGRITY LEAGUE» THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 010000, NUR-SULTAN CITY, ESIL DISTRICT, KORGALZHYN AVENUE, 8, 614 ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

күтілетін нәтижелерге қол жеткізу дәрежесін түсіну". Осыған сүйене отырып, студенттер өздерінің оқу нәтижелерін бағалау процесіне белсенді қатысуға құқылы, бірақ, егер олар бағалау дағдылары мен құзыреттіліктері дамыған болса ғана осы құқықты пайдалана алады. Айта кету керек, бұл құқыққа ие болу және оны жүзеге асыра білу – бұл білім беру ортасында дамытылатын және сақталатын екі түрлі аспект. Сіздің назарыңызды мына жерге аударғым келеді, бірақ мен бұған толық тоқталмаймын - дәл осы құжатта осы критерийлерге сәйкестікті қамтамасыз етуге арналған процедуралар жазылған.

Сонымен, студенттерді академиялық процеске тарту табысты білім берудің негізгі факторы ретінде анықталады.

Дегенмен, студенттерді оқу процесіне тартудың маңызды негізі критериалды бағалау болып табылады, өйткені ол жоғарыда атап өткенімдей, студенттің өзін-өзі оқытуын, өзін-өзі дамытуын және өзін-өзі жүзеге асыруын қамтамасыз етеді. Мен Сіздің назарыңызды келесі тармақтарға аударғым келеді: бұл студенттің бағалау дағдылары мен құзыреттіліктерін қалыптастырған жағдайда, сондай-ақ оқытушы студенттерге оқудың өзіндік нәтижелерін өзін-өзі бағалау құқығы мен мүмкіндіктерін берген кезде мүмкін болады. Енді студенттердің өзін-өзі оқытуы, өзін-өзі дамытуы және өзін-өзі жүзеге асыруы олардың жетістіктерін бағалау процесінде бағалаудың оқыту және дамыту функциясын жүзеге асыру арқылы қалай қамтамасыз етілетінін қарастырайық. Студенттер критериалды бағалаудың негізгі ұғымдарын қалай меңгереді?

Алдымен мен студенттермен "оқыту үшін бағалау" және "оқытуды бағалау" ұғымдарын қалай анықтайтынын көрсетемін.

Сонымен мен студенттерге суреттердің мына екі тобын көрсетемін және оларды "оқыту үшін бағалау" және "оқытуды бағалау" ұғымдарымен байланыстырып, өз нәтижелерін негіздеуді сұраймын.

Содан кейін мен оқытуды бағалау мен оқу үшін бағалау арасындағы айырмашылықтарды сипаттайтын осы бейнелі дәйексөзді оқып, университеттегі ағымдағы және қорытынды бағалаумен байланыстыруды ұсынамын.

Егер аспаз сорпанының дәмін көрсе — қалыптастырушы бағалау, ал егер сорпаны клиент дәмін татса-бұл жиынтық бағалау болып табылатындығын негіздеуге ұсынамын. Студенттер бұл тапсырманы ас үйде және оқу процесінде осы жағдайлар арасында паралельді байланыстыра отырып өте жақсы орындады: аспаз сорпаның дәмін татады, тұз

«АКАДЕМИАЛЫҚ АДАЛДЫҚ
LIGASY» JOǴАРЫ ОҚЫ
ОRYNDARYNYNŃ QAÝYMDASTYǴY
QAZAQSTAN RESPÝBLIKASY,
010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL
AÝDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8,
614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА
АКАДЕМИЧЕСКОЙ
ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА
КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-
СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ,
ШОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614
KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTIONS
«ACADEMIC INTEGRITY
LEAGUE» THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN, 010000, NUR-
SULTAN CITY, ESIL DISTRICT,
KORGALZHYN AVENUE, 8, 614
ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

бен дәмдеуіштердің мөлшерін реттейді, процесте тағамның сапасын жақсарту үшін бағалау критерийін (сорпаның дәмі) пайдаланады және студент өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсіну үшін оқу процесінде жүзеге асырылатын бағалауды пайдаланады. Соңғы нәтижесі оқу процесін түзету және жақсарту үшін жасалатындығын ұғынады. Клиент түпкілікті соңғы бағалауды жасайды - сорпаны өзгерту енді мүмкін емес- Сіз сорпаны сіңіре алмайсыз және емтихан оқытудың соңғы нәтижесін бағалайды.

Оқу үшін бағалаудың мәнін түсіну студентті білімдегі анықталған олқылықтардың орнын толтыру үшін ағымдағы бағалау нәтижелерін саналы түрде пайдалануға бағыттайды, бағалау процесінің өзіне жауапкершілікпен қарауды қалыптастырады.

Университеттің оқу процесінде Оқу үшін бағалау мен оқуды бағалау қалай жүзеге асырылады? Оқу процесінде бағалауды ұйымдастыру кестесін қарастырамыз. Ағымдағы сабақтарда оқытушы жүргізетін студенттердің білімін жүйелі тексеру болып табылатын ағымдағы бақылау шеңберінде "оқыту үшін бағалау" қолданылады. Бұл тәсіл білімді қалыптастыруға бағытталған және студенттердің біліміндегі анықталған олқылықтар бірден жояды. Мұны сорпаны дайындау процесімен салыстыруға болады, мұнда барлық өзгерістерге дереу жауап беру керек. – өйткені "сорпа" әлі қайнап жатыр"

Студенттердің модуль мазмұнын игеру сапасын бағалау мақсатында жүргізілетін аралық бақылау кезінде оқытуды бағалау жүргізіледі-қорытынды бағалау кезінде бағалау ескеріледі, алайда оқытуды бағалау нәтижелері студенттердің білімін түзету үшін пайдаланылуы мүмкін, өйткені пәнді оқу аяқталмады. Бұл дегеніміз, "оқыту үшін бағалау" қайтадан баса назар аударылады және бұл бағалау процесі әр модуль үшін қорытынды бақылауға дейін қайталаанады.

Осы жерде * * қалай және қашан * * деген сұрақ ашық қала береді және осы кесте шеңберінде * * студенттердің күтілетін нәтижелерге қол жеткізу дәрежесін түсіну**? қай сәтте орын алады деген сұрақ ашық қалады.

Содан кейін біз студенттердің менің "әдейі әділетсіз" бағалауыма қатысты талаптарын талқыладық-есіңізде ме?- негізсіздік, субъективтілік, бағалаудың ашықтығы жоқ емес пе? деп және бағалауға қойылатын талаптарды бірлесіп жасақтады. Маған тек студенттер айтпаған критериялды бағалау принциптерімен толықтыру және олардың әрқайсысының маңыздылығын түсіндіру ғана қалды. Осылайша, кіріспе сабақта студенттер критериялды

«АКАДЕМИАЛЫҚ АДАЛДЫҚ
LIGASY» ЖОҒАРЫ ОҚҰ
ОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАҰҰМДАСТЫҒЫ
QAZAQSTAN RESPYBLIKASY,
010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL
AÝDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8,
614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА
АКАДЕМИЧЕСКОЙ
ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА
КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-
СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ,
ПРОСЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614
КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTIONS
«ACADEMIC INTEGRITY
LEAGUE» THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN, 010000, NUR-
SULTAN CITY, ESIL DISTRICT,
KORGALZHYN AVENUE, 8, 614
ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

бағалаудың маңыздылығын түсінеді және "күтілетін нәтижелерге қол жеткізу дәрежесін түсіну" бағытында алғашқы қадамдар жасайды.

Әрі қарай, семинарларда Мен тапсырмаларды бағалау критерийлерін студенттермен бірлесіп жасадым немесе өз бетімше жасадым, бірақ екі жағдайда да олармен талқыладым. Аралық бағалау үшін Мен дайын бағалау критерийлерін ұсындым, бірақ студенттерді олармен алдын ала таныстырдым.

Қорытынды бағалау сұрақтар тудырмады, өйткені студенттер өздерінің білімдерін қалай бағалайтынын жақсы түсінді және бағалау критерийлерімен таныс болды.

Енді оқыту мақсаттары мен бағалау әдістерінің байланысы туралы сұраққа. Сенека айтқандай ...адам қайда бара жатқанын білмеген жағдайда ешбір жел кедергі бола алмайды. Осы жерде бізге кері дизайн көмекке келеді.

Кері дизайн әдісі бізге "ілеспе жел" деп аталатын нәрсені табуға көмектеседі. Алдымен біз мақсаттарды – күтілетін нәтижелерді тұжырымдаймыз. Содан кейін біз осы мақсаттарға жетуді қалай бағалайтынымызды анықтаймыз - бағалау әдістері мен критерийлерін таңдаймыз. Осыдан кейін ғана біз алға қойған мақсаттарға жету үшін оқытушылар мен студенттерге арналған іс-қимыл жоспарын жасаймыз. Оқу мақсаттары мен студенттердің бағалау әдістері арасындағы байланыстың маңыздылығын қалай атап өтуге болады? Мен мұнда К. Поппердің кеңесін басшылыққа аламын және білім мен білмеудің арасындағы шиеленісті тудыратын мәселені анықтаудан бастаймын. Жоғарыда атап өткенімдей, менің студенттерім болашақ мұғалімдер және мен олардан шағын топтарда бір сабаққа сабақ жоспарларын жасауды сұраймын. Олар бұл жоспарларды флипчарттарда жасайды, бұл олардың презентациясының сапасын қамтамасыз етеді. Сабақ жоспарларын ұсынудың міндетті шарты-олардың күтілетін нәтижелерге қол жеткізгенін дәлелдеу және негіздеу. Флипчарттарда маркерлердің көмегімен студенттер күтілетін нәтижелерден жоспарланған бағалау және оқыту әдістеріне жол ашады-оқу мақсаттарының, бағалау және оқыту әдістерінің байланысын анық көрсетеді. Көбіне студенттердің өздері екеуінің арасында сәйкессіздік бар деген қорытындыға келді: не оқыту әдістері күтілетін нәтижелерге қол жеткізуге бағытталмайды, не мақсатқа жетуді дәлелдейтін бағалау әдістері жоқ екендігіне сенімді болады. Сабақ жоспарларын әзірлеу мен талдаудың бұл процесі оларға оқу мақсаттары мен бағалау әдістері арасындағы байланыстың маңыздылығын жақсырақ түсінуге мүмкіндік береді.

«AKADEMIALYQ ADALDYQ
LIGASY» JOGARY OQY
ORYNDARYNYŇ QAÝYMDASTYǴY
QAZAQSTAN RESPÝBLIKASY,
010000, NUR-SULTAN QALASY, ESIL
AÝDANY, QORGALJYN TAS JOLY, 8,
614 KAB.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

АССОЦИАЦИЯ ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ «ЛИГА
АКАДЕМИЧЕСКОЙ
ЧЕСТНОСТИ» РЕСПУБЛИКА
КАЗАХСТАН, 010000, ГОРОД НУР-
СУЛТАН, РАЙОН ЕСИЛЬ,
ПОССЕ КОРГАЛЖЫН, 8, 614
КАБ.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Бағалау критерийлері

ASSOCIATION OF HIGHER
EDUCATIONAL INSTITUTIONS
«ACADEMIC INTEGRITY
LEAGUE» THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN, 010000, NUR-
SULTAN CITY, ESIL DISTRICT,
KORGALZHYN AVENUE, 8, 614
ROOM.
info@adaldyq.kz
+7 7172 703018

Сабақтың бүкіл жоспарын және оны флипчарттарда талдау процесін көрнекі түрде ұсынудың арқасында студенттер бүкіл қажет сәтті толық қамтиды, сабақтың барысын толық көреді және сабақ жоспарларына қажетті құзыреттіліктерді, құзыретті түзетулер енгізе алады. Мен бұл әдісті практикалық іске асыру арқылы студенттерді сындарлы туралау тұжырымдамасымен таныстыру үшін жиі қолданамын.